

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicijska
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
šte. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Meščanje!

Osem let je že minilo, kar v našem slavnem kranjskem glavnem mestu Ljubljani ena stranka sama vlada, in brez vpliva naše narodne neodvisne stranke gospodari z našim davkom. To je ona stranka, ki ni prijazna našim narodnim prizadevanjem, ki je sovražna našemu domačemu jeziku in domači naši šegi.

Meščanje! Vi vsi veste, kaj Vam je prineslo v tem času gospodarstvo teh ljudi: povišali so priklade na davek, mestne blagajnice so prazne, kupčija in obrtnija peša, naše deželne koristi se zanemarjajo, za domačo omiko našega roda se ne skrbi, a pač se dela nam škodljiva nemška politika.

No tedaj! ne volite Vi, ki hočete, da bode tega slabega gospodarstva enkrat konec, nič več onih móž, ktere Vam svetuje od birokratov podpirana stranka, temuč volite spodaj zapisane kandidate naše samostalne meščansko-narodne stranke.

Mi Vam priporočamo za volitev v **III. razredu**, ki bode ponedeljek **27. tega meseca**, te-le gospode:

J. N. Horaž, hišni posestnik,

Jožef Jurčič, urednik,

Karol Kljun, stolni kaplan,

Jožef Regali, mizarski mojster.

Od meščansko-narodnega volilnega odbora.

Ljubljanskim volilcem!

Prihodnji ponedeljek že boste imeli voliti v mestno starešinstvo može svojega zaupanja, ktere ste si sami izbrali. Veliko Vas je bilo prišlo k zboru v čitalnici, a vendar vsi ne. Tistim ki so bili nazoči in zbrali si sami kandidate, ne velja ta naš klic, ker so se že odločili za-nje; obračamo se le do onih, ki niso bili nazoči, in do takih, ki imajo znanec in prijatelj med volilci.

Našim dobrohotnim namenom sovražna nemčurska svojat, ki se naslanja na premo-gočno birokracijo, je enako Vam postavila svoje kandidate, za ktere dela in se napenja na vse kriplje. Tedaj imajo volilci zbirati med kandidati dvojne barve. Naše može že poznajo, naj si tedaj ogledajo kandidate, ktere jim priporoča svojat nemčurska v III. razredu, one I razreda jim bomo prihodnjič malo osvetili.

Prvi je neki Habit, svojega poklica železniški načelnik na kolodvoru. Po tem poslu je že človek, kogar mestne zadeve malo ali čisto nič ne brigajo. Vrh tega je tujec, kteremu razmere našega mesta niso in ne morejo biti znane, ki utegne vsak dan biti premeščen kamor koli. Koliko more takemu možu, ki je služabnik nam tuje železnične družbe, biti mar za blagor mesta in njegovih prebivalcev, to si po vsem tem vsak lahko sam misli. Nemčurji so ga le zato postavili za kandidata v III. razredu, ker ima trumo železniških služabnikov pod komando, ktere potem nemčurje volit prižene.

Drug kandidat je neki lesar z imenom Polegek. Prej iskren narodnjak je olupil

Ričet.

(Spisal Obadovič II.)

Dandanes se ljudje najlože in najprimerneje razdele v dve poglavitni vrsti: v one, ki imajo pravico voliti, in v one, ki te pravice nimajo. Pododdelki teh glavnih vrst so potem še a) taki, ktere drugi volijo (kandidati), in b) taki, ki imajo sicer pravico voliti, pa ne volijo, ker jim ne kaže, ne marajo ali ne smejo voliti. S tem je popisan ves svet.

Prva vrsta, t. j. volilci, se nahaja povsod v obilnosti, ravno tako druga, t. j. tisti, ki ne volijo, ker nimajo pravice. Tedaj se ustavimo pri pododdelku a), pri kandidatih in izvoljenih. Lotimo se najprvo že izletelih metuljev, t. j. izvoljenih poslancev in odbornikov. Začnimo pri najvišjih, namreč deželnih poslancih in sicer tistih, ki so nam najbližji: pri deželnih poslancih kranjskih.

Kranjski deželni zbor je imel, ko se te vrste rodé, že šest sej. Od zadnjega zborovanja nam je prinesel Miklavž (ali parkelj?) dva nova poslance v nemčursko stran, mladega barona Taufererja z veliko brado, a majhno

zgodovino in vit. Vestenecka z veliko zgodovino, a majhno brado. O prvem ni dozdej nič posebno slabega znano, zato pa o vitezu Vestenecku toliko, da je za oba zadosti. Iz tega vzroka se tudi jaz s „turškim listom“ vred jezim nad trmoglavimi slovenskimi poslanci, da moža s tako preteklostjo, ki je že dovolj pokazal, kaj zna, niso volili v noben odsek, da zdaj ne bo mogel družega, kakor v zboru spuščati svojo ragljo na tistem sedežu, kjer je bilo zmiraj tako mirno in tiho, kar je rajni baron Rastern se na njem naselil.

Od deželnega zbora do ljubljanskega „rotovža“ ni daleč, dasiravno velik razloček: „rotovž“ je po večini nemčursk, deželni zbor do zdaj še nima te bolezni. Zakaj da sem od deželnega zbora preskočil na „rotovž“? Zato, ker imam še nekoliko spregovoriti o kandidatih. Kaj je kandidat, to že vsak ve; je namreč človek z občutkom, kakoršnega imata ženin in nevesta med prvim oklicem in poroko. Kandidat utegne tudi strašen človek biti, le prašajte nemčurske gospode na rotovžu, ktere je ravno zdaj spravilo na noge ime „Regali“, da so šinili kviško in letajo kakor tice, če se

gnjezdu mladih njihovih bliža strašna glava mačke ali kake druge pošasti.

Kdo je li ta „Regali“, ki je nemčurski gospodi na „rotovžu“ tako strašen, kakor je bil nekdanj Hanibal Rimljanom, Atila vsej Evropi in — Hubmajer v novejšem času Turkom? Ali morda ljudem glave reže? Ali požiga hiše in zaganja s smodnikom poslopja in ljudi v zrak? Ali je iznašel kako novo „guillotino“ — morda tako, kakoršne si je nekdanj sedanji „župan“ gospod Lašan želel za Slovence?

Gospod Regali je priprost mizar, ki ima pa svojo lastno glavo in možgane v nji, nič družega. Zakaj se ga pa nemčurji tako boje, da kar strepetajo pred njim? Čujte!

Ta priprosti mizar Regali je zato tako strahovit, ker ima navado iti naravnost nad vsakega z revolverjem resnice in ne le molí ga nasprotniku v obraz, ampak ga tudi sproži — brez vsega ozira na to, kar bi se utegnilo po tem zgoditi.

Zdaj vam bo lahko umeti, zakaj se nemčurska gospoda na rotovžu boji vsakega, ki ima ne le vedno pri sebi, ampak tudi brez ozira in premisleka sproži revolver resnice,

narodno obleko in postal „Poleggeg“, t. j. nemščutar in voljen kimavec Dežmanu in vsakemu nemčurju više stopinje. Za starešino nima nobene zmožnosti, nemčurji ga le zato priporočajo in na „rotovžu“ med seboj trpé, ker rad kima, ne da bi prej prašal, kako in kaj, ali sam kdaj pokazal kako dobro misel. Takega „možaka“ pač ne more voliti noben na svoje prepričanje ponosen človek.

Tretji, neki tesarski mojster z imenom Gvajec, ki se pa piše „Gwaiz“, je še večidel neznana luč, ki ni svoje svetlobe še nikdar pokazala; tedaj bi tudi na „rotovžu“ vedno le molčal in kimal po volji viših gospodov, ker je premalo samostojen in preveč odvisen, da bi smel imeti svojo glavo ali količkaj oster jezik, katerega res tudi nima. Tak mož pač nima pravih lastnosti za mestnega svetovaleca.

Četrti je ključar Albin Ahčin, ki pa se piše „Achtschin“, tudi še le zdaj iznajdena zvezda, ki sedi v kupčijski zbornici. Vse, kar smo rekli o prejšnjem, velja tudi o tem, ker tudi ta je toliko sposoben za mestno starešinstvo, kakor zajec za boben, in bi le enako leseni podobi na nitki migal in skakal, kakor bi nemčurski prvaki hoteli. Kdo bo tedaj tako podoben volil v mestno zastopstvo!

Taki so tedaj možje, s katerimi Vas hočejo nemčurji na limance zvabiti. No! če te na vse kraje odvisne, za vsako javno nalogo nesposobne sence pravih mož primerjate z onimi, ktere Vam po volji večine volilcev mi priporočamo, ne boste se trenutek premišljevali, ampak odločno se potegnili za naše može, tega se nadja od Vas vsa slovenska stranka, ki ima Vaš in mesta blagor v prvi vrsti pred očmi.

Nadjamo se tedaj in pričakujemo za gotovo, da bo v pondeljek 27. t. m. izmed Vas vsak prišel spolnit dolžnost do naroda, mesta in someščanov in da bo vsak dal svoj glas našim kandidatom, in tako pripomogel k zmagi domače reči. Zmaga lanskega leta v III. razredu nam sme biti porok, da, če hočemo, zmagamo v tem razredu lahko z vsemi kandidati. Le cepiti glasov ne! Vsak naj misli, da njegov glas odloči zmago našo ali pa — propad! Kdo je med Vami, ki nam ne bi hotel pomagati do prve, kdo, ki bi hotel na-se vzeti krivdo zadnjega — držaje z našimi in svojimi sovražniki!

Liberalna sredstva.

Dogodki v deželni zboru tirolskem in dalmatinskem našim vstavakom kar ne gredo iz glave. Ko so pred nekimi leti deželnim zborom vzeli pravico, mislili so, da bodo ljudski zastopniki odslej mirno in tiho obravnavali, kar bi jim vladajoča liberalna stranka dajala v pretres. Da bi si še kak zbor drznil zahtevati te stranke nasprotovati, zdelo se je vstavaškim mogotcem nemogoče. To so sicer vedeli, da bodo dežele tudi v prihodnje sklepale njim nasprotno postavbo, a dokler je krmilo vladino v njihovih rokah, si v tej reči lahko pomagajo s tem, da takih postavb ne priporoče najvišjemu potrdilu. Silno so jih tedaj iznenadili dogodki v zboru tirolskem in dalmatinskem, ki so jih dejansko prepričali, da deželni zbori imajo tudi zdaj še veliko vpliva ne samo v deželnih, ampak tudi v državnih rečeh, če se tega svojega vpliva le prav zavedajo. To pa, si mislijo naši nemški liberalci, na noben način ne sme biti. Zato si belijo glavé, kako bi upor deželnih zborov čisto zatrli.

Najbolj znamenito v tem oziru je to, kar piše Lasserjevo glasilo, stara „Presse“, ki skuša dokazati, da po smislu vstave se mora poleg ozira na posebne lastnosti in potrebe posameznih dežel pred vsem krepko gledati na celo državo. Zdaj se morajo nekatere splošne državne postavbe še le po posebnih deželnih postavah dopolnovati in izvrševati. Kjer se pa deželni zbori temu trdovratno ustavljajo, nikakor ne zadostuje razrušitev zborov in razpis novih volitev, ker to tudi „Prese“ vé, da nove volitve zborov navadno ne predručajijo, ampak jih le vtrdijo, da se še bolj stanovitno drže svojih načel. Treba je tedaj iskati drugih pripomočkov zoper take trmoglavce, kakor so n. pr. Čehi ali Tirolci. In kaj mislite, nasvetuje modra starka? Ona priporoča, da bi se državnemu zboru dala pravica tiste splošne postavbe, ktere po posameznih deželah še le vsled posebnih deželnih postav zadobe veljavo, izvrševale po državnih postavah, če bi kak deželni zbor dotični predlog zaporedoma trikrat zavrgel ali pa ga tako spremenil, da bi se ne mogel priporočiti najvišjemu potrdilu. V državnem zboru so hoteli nekaj enakega že storiti. Ker tirolski zbor nikakor noče sprejeti novih šolskih postav, predlagal je Wildauer, da se omenjene postavbe deželi tirolski vrinejo po državnem zboru. Pa ministerstvo samo je bilo

takrat zoper ta predlog ter je vse žile napelo, de je sprejet od zbornice poslancev padel vsaj v zbornici gosposki.

In kaj menite, kako „Presse“ opravičuje svoj nasvet? Sklicuje se na vstave nekterih demokratičnih držav, katerih glavarji ne morejo ovreči postavbe, ki je bila sklenjena od treh postavodajalnih skupščin. Pameten človek bo po tem načelu sodil, da bi se tudi postavba trikrat zaporedoma od kakega zbora sklenjena ne smela ovreči, ampak tem bolj gotovo potrditi, budalost liberalne „Presse“ pa sklepa ravno narobe. Liberalci hočejo deželne zборе siliti, da bi morali le to sklepati, kar vstavaštvo zahteva; če pa tega ne storé, žugajo jim vzeti pravico sklepati o tistih rečeh, ktere hočejo po svoji misli vravnati. To je nemško-liberalna svoboda!

Ker bi morali pa vstavoverci predolgo čakati, preden bi se mogli poslužiti tega od „Presse“ nasvetovanega pripomočka, skušajo trmoglave Tirolce omečiti na drug način. C. namestnik grof Taaffe je 15. t. m. nepričakovano prišel v Bozen. „N. fr. Press“ piše, da po govorici občinstva je hotel obiskati nadvojvodo Karla Ludvika, ki biva na nekem gradu blizu Merana. Poglavitni vzrok utegne biti pa vse drugačen; pripovedujejo namreč, da je g. namestnik v Bozenu državnemu pravdniku priporočal, da naj silno ostro ravna s klerikalnimi(!) listi in sploh z vsemi, ki bi dali povod proti vstavaškim demonstracijam. Tudi je omenjal, da je treba nekatere strahovati drugim za strah in izgled, da vlada nima več volje s stranko nasprotno mehko ravnati. Prav enaka povelja je neki dal tudi okrajnemu glavarju bocenskemu 16. t. m.; odšel je c. namestnik v Meran, kjer so bili kmečki ljudje od veselja, da se je razšel deželni zbor, na hribih zažgali brezštevilne kresove. G. namestnik je nameraval vse župane okraja meranskega k sebi poklicati in jim osebno razložiti, kako neprevidno so ravnali, ko so omenjene kresove napravljali. Pa junaški Tirolci se bodo za to svarilo c. namestnika malo zmenili in še manj za kazen, s katero jim žuga. Po poročilu nekterih listov hočejo namreč značajne in stanovitne Tirolce kaznovati s tem, da bodo po vsej deželi na cerkvena vrata nabili, da deželni zbor je bil sklenjen, ker je proti dolžnosti svoji ravnal. „Bohemia“ méni, da to bode dalo Tirolcem veliko premišljevanja, za kar pa jim je treba pustiti potrebnega časa. „D. Ztg.“ pa piše, da to bi

naj zadene kogar koli. Ta strah je tako velik, da je že lansko leto, ko je bil Regali postavljen za kandidata, ljubljanski „župan“ neki rekel, da bo on popustil županstvo, če bo Regali voljen. Če gospod Lašan ostane pri tem izreku — in župan ljubljanskega mesta bi moral biti mož beseda — potem bomo Ljubljanci, če volimo narodne kandidate, med katerimi je tudi strašni Regali, „ubili dve muhi z enim mahom“, kakor pravi nemec: imeli bomo vsaj nekaj svojih odbornikov več na „rotovžu“, in — gospod Lašan ne bo več župan. To bo tudi za-nj dobro, ker potem ne bo več dobival takih groznih pisem brez podpisa, kakor je bilo ono, ktero je dal v „turškem listu“ in „Laib. Ztg.“ natisniti, v dokaz, da je mučenec. Mučenec biti ni nikakor prijetna, ampak zelo skeleča reči, in mi imamo preveč usmiljenja z „županom“ g. Lašanom, da bi ga pustili še dalje trpinčiti za nekaj, kar samo na sebi piškavega oreha vredno ni. Če bi g. Lašan hotel v Olimp in pripovedoval, da je za nemčursko idejo pretrpel smrt mučenca, bi se mu le smejali in čudili, kako da se je za tako neumno in prazno reč dal tako hudo trpinčiti,

ter zaprl mu vrata pred nosom kakor tistemu, ki je kot zaslugo svojo navedel to, da je bil trikrat oženjen. „Norih ne maramo v Olimpu“, so mu rekli.

A nele oče Lašan — vsi nemčurski pajdaši na „rotovžu“ so strepetali, ko so slišali imena slovenskih kandidatov, kateri silijo v njihovo svetišče. Bil je nemir kakor med vrabci na strehi, kedar vidijo mačko plaziti se proti gnezdom, v katerih imajo svoje še negodne mlade. Se ve da! „Aut Caesar aut nihil“ — to je načelo te „gospode“. „Sami gospodje, vsak drug hlapec.“ Ste slišali, kako je glasoviti Dežman v ljubljanski kazini majhni peščici njemu in če treba, vsakemu, vdanih ubožčkov III. razreda rohnél nad Slovenci, rekoč, da oni mislijo edino le razpor, razdvoj in razkoistvo prinesiti v družbo, ki je dozdej tako fletno živela, kakor golobje, ki pobirajo na njivi nasejano žito, ali vrabci v prosu, dokler jih gospodar njive ne pride poditi? Dežman je tudi nekako obetal, da če bi res prišli slovenski kandidati v mestni zbor, bo vsa dosedanja lepa družba popustila starešinstvo. Naravno! Kaj bodo delali golobje na njivi ali

vrabci v prosu, če ne morejo ali ne smejo več zrna zobati! Nam je pa tako žuganje to, kar raku, če ga v vodo vržeš. „Le vdari!“ je kričal nekdo, ko je drug pest nameril, „boš videl, kaj bo potem.“ — „No, kaj bo?“ praša nasprotnik, zdaj še le prav pripravljen vdariti. — „Tekel bom“, odgovori oni mirno, ta pa se smeje in mu obrne hrbet. — Tudi mi se bomo smejali, če Dežman in njegovi na „rotovžu“ ostanejo mož beseda in gredo vsi.

Kdo se bo pa čudil, da imejo nemčurji na „rotovu“, tedaj mali, tak strah pred Slovenci, če se jih tudi veliki, to je vsa ustavoverska stranka in še celó deželne vlade javna in tajna policija tako bojite! Se vé, podobo, ki stoji na prstenih nogah, utegne prekucniti vsak kamniček, ki se z griča pridrkla. Uboga policija, ki mora paziti, da se tej podobi nič ne zgodi! Spati ne more po noči, po dnevi ne brez skrbi jesti in piti, še tobaka si ne more prižgati, ker bi utegnil ravno takrat, ko bi čakala, da na klinčku žveplo pogori, kak droben pesek od kod prileteti. Kdo se bo tedaj čudil temu, kar se je na ljubljanskem kolo-dvoru zgodilo, ko se je vlak, s strašnim Lju-

deželi malo pomagalo, marveč bi zadeve deželne kmalo tako odrvele, da bi jih le ostra sekira posekala in odpravila. S časom se bodo res pričele nekatere premembe, toda prve se bodo izvršile v namestniški hiši v Inšpruku. Tukaj ne gre rahlo ravnati, méni omenjeni list, ampak treba je roke, ki se trnja in koprivne vstraši. Toda kdor prijemlje koprive, se navadno opeče, kar se je pokazalo še pri vsaki priliki in kar se bo tudi na Tirolskem zopet ponovilo. Vstavaki pa naj le delajo take poskušnje; če jim jih bo več spodletelo, bolj se bo pokazalo, da vstavaštvo Avstrije nikdar ne bo rešilo.

Kdo nam bolje reši socialno vprašanje: liberalizem ali vera?

(Dalje.)

Druga podlaga poslopju človeškega društva je veljava (avtoriteta). Veljava pa je trojna: najvišja veljava je Bog; druga je nekaj božja, nekoliko človeška — ta je cerkev, in tretja, popolnom človeška, je posvetna oblast, gospodarska, knez, kralj ali cesar. Prvi obe je zavrgel liberalizem, le tretjo si je pridržal, a absolutno državo, ker mu ugaja, ker dela neomejeno, z izgovorom, da dela v smislu absolutne države; socialist razdere še to oblast ter govori: „Ako ste odpravili božjo veljavo, ki bi morala vse vladati, čemu bi se bali ljudi? Toraj proč z zakonom! proč z bogočastjem! proč tudi z vsacim zakonikom! proč z vojaki! proč z družino! Vsi stanovi naj izginejo; oba spola naj dosežeta državno enakost!“ — Potem takem je njihovo geslo: punt, in potem geslu so tudi zvesto in natanko ravnali: pokazali so to v prekuciji v preteklem veku, v prevratih l. 1830 in l. 1848 ter vnovič pred 5 leti.

Imetje je slednjič tretji steber človeške družbe. Liberalizem prilastuje pravico do vsega premoženja državi, ker je absolutna, ker je le v njej pravica. Toda premoženje je zelo neenako razdeljeno med državljani; nekteri imajo polne vreče denarjev, nekterim pa pomanjkuje potrebnega, vsakdanjega živeža; in vendar si ne upa država ta žalostni razloček kaj premeniti ali zlajšati; kajti ravno denar je ono materialno vezilo, ki strinja vse denarske brate v ozko prijateljsko vez, in to je ravno namen liberalizma in njegovih privržencev: da si prilaste vse premoženje, kar si ga poželé, v smislu države, ki je absolutna, ki ima vso pravico v

bibratičem v trebuhu, ustavil na njem! „Boljšo premočno, kakor preslabo“, je rekel Jurče, ko je na mišjo luknjo zavalil skalo; „te mi miš menda ne bo preglodala.“ Kaj enacega ste si menda tudi modra ljubljanska mestna in previdna c. k. državna ali vladna policija mislili, ko ste na ljubljanski kolodvor ob tem času zavalili civilne in vladne moči dovolj, da bi bilo 3000 Turkov pred njo teklo — vse proti par Slovencev, ki so na kolodvoru čakali jugoslovanskega junaka, za čegar prihod nas je le malo vedelo. V kako črno knjigo bodo pač zapisana imena onih predrznežev! Kaka zver je pač tak jugoslovanski junak, da se ga ne le Turki, ampak tudi drugi boje! Vendar še večji junak mora biti tisti častnik Fillou, ki je tega junaka vjel. „Fillou!“ Menim, da je to francoska beseda, ki se v vsakem besednjaku najde.

Fillou je vjel Ljubibratiča sam, na Brežini je bilo že treba dveh žandarjev, da sta ga v voz spravila s silo, kakor se godi odgoncu ali hudodelniku, ki se na tla vrže in noče dalje. — Če bi ne bilo to na železnici, bi bili morda šli po „šajtrgo“ in ga v nji dalje peljali.

svoji oblasti, in naj bo to premoženje zasebno ali cerkveno premoženje: država ga tirja — in dati ga moraš, ker ima le država prav. — Tu zopet popade socializem svojega očeta: „Država ima skrbeti za blagor državljanov: ako nastopi revščina, nadloga, mora pomagati. Mi pa vidimo, da je veliko tisučev in tisučev v velikih zadregah, vi pa si brez skrbi polnite žepe in vreče z zlati. Nujte! pokažite svojo liberalnost, s kojo se ponašate in pomagajte bratom v nadlogi! Zakaj država ne poravná velike krivice, ki se godí pred njenimi očmi? Na delo! Mi vam bomo pomagali! Ali si znabiti ne upate prestopiti božje zapovedi, ki se glasi: Ne kradi! Toda, vsaj ste že zdavnej vrgli stran te stare ropotije v kot: vsaj ni Boga! ni vam treba biti vestnim; vsaj ste tudi druge zapovedi pregledali in izbrisali! zakaj bi še te ne? Ali je morda cerkveno premoženje svetejše, nego pravo krščanstva, katero ste povsod teptali in zatirali? ali je svetejše, nego pravica katoliškega očeta do izreje svojih otrok? svetejše, nego zakon? — Delavec ima to, kar si pribori s trdim delom: vi pa ste ga teptali, trpinčili, mu kratili pičli zaslužek, da se je za silo preživel. Tega naj bo sedaj konec: vsako dosedanje zasebno premoženje mora prenehati: vsako imetje je tatvina. Pripravite se toraj in sezite v svoje žepe ter pomozite nam; ako ne daste z lepa, dali boste siloma, kajti nas je ogromna večina.“

Kar je obetal spačeni sin, je tudi spolnil; prijel je za orožje, uprl se je, rabil je silo, da bi dosegel, kar zahteva. Resnico tega doživeli smo pred 5 leti v Parizu: to je bila komuna, to so bili internacionalci, ki so imeli razprežene svoje mreže po vsih državah v Evropi in Ameriki; glava tej družbi je Angleška; za njo šteje največ tovarišev Francija. Švica, pa tudi Belgija, Prusija, Rusija in Avstrija niso brez komunistov, socialistov, med katerimi je največ delavcev — zakaj, si pač lahko mislimo, ker ravno njihova osoda je najžalostnejša, posebno ondi, kjer vlada morilno tovarnarstvo, kakor na Angleškem.

Poglejmo sedaj še nekoliko liberalne nazore o rešenju socialnega vprašanja. Schulze-Delitzsch svetoval je, naj si pomagamo sami, in sicer 1) individualno s tem, da moramo ponosni biti, zaupati na svoje moči ter da od nikogar ne vzamemo milošnje; temveč si moramo prizadevati, da dospemo do omike; 2) v združbah, ki naj bi podpirale po malem z denarjem, da se potrebne reči nakupijo, izdelki pa potem prodajo. Toda, kako si bo revež sam pomagal, ker je noč in dan navezan na bogatince? Revežu ne ostaja časa, da bi se učil in likal, kakor gospodje v gorkih, složnih sobah, ki sedé na mehkih blazinah brez skrbi za prihodnji dan: taki lahko svetujejo oliko in samočutje. Kaj ti pomaga samočutje, ko ga ne moreš dejansko pokazati! Lakota je hud dolžnik in te vdinja vsakemu. — Socialni pomoček, združbe, bi pri vsem tem vendar ne odpravil neenakosti in nadlog, ker delavec le ostane odvisen od premožnih, ki so pa navadno liberalci; tako bi ostalo pri starem.

(Dalje prih.)

Deželni zbori.

Poreški zbor je zavrgel predlog, da bi se škoda, ki jo je trtna uš napravila, plačala iz deželnega zaklada. Postava o zgubi poslanstva se je odložila, ker niso 3 četrtinke poslancev za njo glasovale. Tudi se je sklenilo, da se pri interpelacijah ne sme pričeti nobena razprava.

Dalmatinski deželni glavar Ljubiša je ministerstvu poslal pismo, v katerem pravi, da zbor po odhodu tovarišev Montijevih zato ni mogel dalje zborovati, ker je manjkalo 16 poslancev. Ko pa ti pridejo, se bodo seje zamogle nadaljevati. „Monti“, piše Ljubiša, „ima le 10 poslancev na svoji strani“. Skušnja je pokazala, da ima Monti na svoji strani skoro vse poslance, ker so bili na vabilo Ljubiševo le štirje prišli v zbor. Vsled tega je moral Ljubiša zbor skleniti, da deželo, kakor pravi, ovaruje nepotrebnih stroškov. Tudi ovačuje narodne poslance Klaiča, Pavlinoviča in Montija, da so se na Dunaju s Tirolci dogovorili na ta način: deželni zbor razdjati, in da Klaičevi „Narodni Listi“ vsaki dan zaradi vzhodne politike napadajo ministre Auersperga, Andrassyja in Lasserja. Konečno Ljubiša predrzno pristavlja, da, dokler on po milosti cesarjevi ostane deželni glavar, ne bo pripustil, da bi se v njegovi osebi žalila krona! Ta je res lepa! Človek, kteremu se javno očitajo tako grde reči, kakor jih je Monti očital Ljubiši, hoče biti varuh pravic kronin! Sicer pa „Pol. Corr.“ poroča, da so se narodni poslanci baronu Rodiču poklonili in mu naznanili, da s svojim ravnanjem niso hoteli nasprotovati vladi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. marcija.

Avstrijske dežele.

Dunajska vlada je zapovedala konfiscirati za Črnogoro namenjena orožja. Ta prepoved je jako ostra“, piše „Reform“ in pomenja, da se hočejo na vzhodu zopet poprijeti nekdanje Metternichove politike. Avstrija ni prepovedala orožja izvaževati v druge dežele, Črnagora se s Turki ne vojskuje in se ji tudi ne sanja z Avstrijo pričeti sovraštva. Kakor se ravna s Črnogoro, že presega nepristranstvo in pomenja podpiranje Turkov. To je daleč okoli napravilo jako neprijeten vtis. Turki, Madjari, sploh vsi sovražniki Slovanov in kristijanov so pa z Andrassyem jako zadovoljni. Brškone dela v soglasju z vnanjimi državami, zlasti z Rusko. Te države so Avstriji prepustile, da sama v roke vzame zoperno posredovanje na izhodu, to se pravi, da si na glavo nakoplje nespravljivo sovraštvo vseh krščanskih prebivalcev na izhodu, ob enem pa hudo žali čut večje polovice svojih lastnih podložnikov.“

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča se poroča, da se bo turška trdnjava Nikšić morala zaradi pomanjkanja živeža vstajnikom vdati, če ji kmalo ne dojde pomoč. Iz Bosne je zopet prišlo okoli 700 begunov na avstrijsko stran in vse prizadevanje Mollinaryjevo spraviti jih nazaj bilo je zastonj.

Turčija je v silni denarni zadregi in še lastna otomanska banka ji več ne upa ter hoče vstaviti plače za otomansko diplomacijo. Nedavno je sultan zase pridržal 650.000 gld., ki so bili odmenjeni za vojno. In velike države evropske so sklenile, da naj s Turčijo ostane pri starem! Pa za Turčijo ni več pomoči.

Rusija je deželo Kokandsko združila s svojimi posestvi in ob enem tudi polastila se polotoka Korea v izhodni Aziji. Lahko se tedaj ume, da hoče knez Gorčakov rešitev zadev turških še nekoliko zavleči.

Domače novice.

V Ljubljani, 25. marcija.

(Sodnijska obravnava) o tožbi državnega pravdnštva zoper gosp. J. Alšovca in g. J.

Krajca, odgovornega za Blaznikovo tiskarno, se je včeraj pri okrajni sodnji ljubljanski končala srečno za oba zatožena, ker ju je sodnja za nekriva spoznala. — Državni pravdnik ju je tožil zaradi prestopka §§. 10 in 11 tiskovne postave „doprinešenega“ s tem, da sta dala v št. 7. „Slovenca“ od 15. januarja natisniti neki ukaz deželnega namestništva štajarskega do mestnega starešinstva mariborskega v nemškem jeziku. — Gosp. J. Aléšovec se je le kratko zagovarjal rekoč, da je „Slovenec“, kakor stoji na čelu lista, „političen list za slovenski narod“; to je njegov program, kateri se ne more prestopiti s tem, če se kaka reč v kakem drugem jeziku tiska. Ko se je list osnoval, se v programu deželni vladi podanem ni reklo, da se bo list samo v slovenskem jeziku tiskal. Tudi je izglede dovolj, da se skoro v vsakem listu, nemškem in drugih, nahajajo članki, vsaj pa naznanila v različnih jezikih; tako v „Wien. Tagbl.“ „Laib. Ztg.“, „Laib. Tagbl.“, „Politiki“ in drugih, ne da bi bili vredniki teh listov pred sodnijo klicani zaradi tega. Postava ne dela nobenega razločka med prvo in zadnjo stranjo lista, vrednik je odgovoren za prvi članek ravno tako, kakor za zadnji inserat. Če se v slovenskih listih tiskajo nemški stavki, se to zgodi vselej iz tega namena, da se bralcem podajo v izvirniku, ker po prevodu v drug jezik izgube kolikor toliko svoje posebnosti, moči in lastnosti. Nikakor pa se ne tiskajo z namenom, da bi se kaka postava prelomila, kar je vendar vselej prvi pogoj kazni vrednega početja. — Blizo enako se je zagovarjal gosp. Krajec, ki je še pristavil, da za slovenski narod utegne pisati list tudi v nemškem jeziku, kakor nekdanj „Triglav.“

Okrajni sodnik gosp. Čuček je po ugovoru državnega pravdnika gosp. Peršeta, ki je zahteval, da se oba zatožena kaznujeta po §. 11. tiskovne postave, razsodil po razlogih zatožencev, da sta nedolžna. Proti tej razsodbi je naznanil državni pravdnik pritožbo.

Pred to obravnavo je imel tudi vrednik „Slov. Naroda“ pravdo, pa je bil enako za nekrivega spoznan.

Po vsem tem vprašamo: Zakaj sl. c. kr. državno pravdnistvo slovenskim vrednikom ne dá miru, čeravno vidi, da nič ne opravi? Zakaj tudi vrednikoma „Laib. Ztg.“ in „Tagbl.“ ne napravljata takih sitnosti?

(C. k. deželna vlada) je prepovedala nabijanje oklica narodnega volilnega odbora do volilcev po voglih in dovolila le prilepljenje listov, na katerih so sami kandidati. Nemčurški stranki pa prvega ni prepovedala. Kako se vjema to? — Vrh tega so mestni policaji v četrtki potrgali še naše liste s kandidati raz voglov. To se je, kakor zvedo, zgodilo le iz prenatlosti mestnih policajev, včeraj so se listi zopet nabili po voglih.

Razne reči.

— Peter Topolnik v Dragotincih, ki je veliki torek 1868 svojo ženo zadržal in v studenec vrgel, je bil 13. marca v Celju obsojen k smrti na vislicah.

— Požari se na slovenskem štajarskem silno množijo: Filipu Pecu v Loičini je zgorela viničarija z 2 prešama in 7 polovnjaki; Fran. Kaubetu v Štanbergu pod Mariborom je pogorel hram, katerega mu je neki zlobna roka zažgala; v Blatnem pri Brežicah je nepoznan zločinec Jurju Arengerju zapalil hišo in hlev; škoda je cenjena na 700 gl., in na Remšniku

je Jan. Musterju pogorelo gospodarsko poslopje s krmo in 16 ovčami vred; škode je za 2000 gl.

— Slovanski nauki na Dunaju. V zimskem polletju 1875—1876 je profesor Miklosich na vseučilišču dunajskem razlagoval o staroslovenski slovnici 3 ure, o slovanski narodni poeziji 1 uro in o nekterih točkah slovanskega glasoslovja 1 uro na teden. Poslušatelj je bilo mu 25. Profesor Šembera je učil povestnico staročeške književnosti 2 uri, novočeško skladnjo z dejanskimi vajami 1 uro in slovnico novočeško 3 ure; poslušalcev je imel 56. Novo došli učitelj Jan. Holovacký je razlagal slovnico rusko 3 ure v tednu 18 poslušalcem. Jezik poljski in jezik jugoslovanski čakata še svojih učiteljev!

Listnica vredništva.

Gosp. J. K. v Č. Iz Vašega dopisa smo mogli narediti le kratko notico, ker je vse drugo tiskovni postavi nasprotno in se tiče le osebe, ki občinstvu ni dosti znana in nikakor važna. V sedanjih časih se tudi resnica ne sme vselej naravnost povedati, ker je skoro vse, kar nekterim ni všeč, kalenje javnega miru.

Eksekutivne dražbe.

27. marca. 3. Jože Mikolč-ovo iz Preske (2279 gl.). — 3. Marije Razpotnik-ove iz Šent. Jurja (732 gl.). — 3. Matej Vrtačnik-ovo (2000 gl.), vse v Litiji. — 2. Jan. Kristanc-ovo iz Moš (2691 gl.) v Kranji. — 2. Mih. Suhar-jevih dedičev (841 gl.) na Brdu. — 1. Jože Pirman-ovo iz Poveršja (1569 gl.) v Krškem. — 1. Franc Cvek-ovo iz Karje vasi (6000 gl.). — 2. Josipine Marchetti jeve (95 gl.), obe v Ljubljani.

28. marca. 3. Jak. Jan-ovo iz Grabč (1110 gl.) v Radoljici. — 3. Ignacij Avein-ovo (1700 gl.). — 3. Marije Barbiš-ove iz Topolea (3508 gl.), obe v Bistrici. — 3. Ivo Žnidrič-ovo iz Curila (1995 gl.) v Metliki. — 2. Jan. Škrlj-ovo iz Loz (1700 gl.). — 2. Jan. Škrlj-ovo iz Topolea (5000 gl.), oba v Bistrici. — 2. Prim. Bečaj-ovo (760 gl.) v Ložu. — 1. Jernej in Tone Trbižun-ovo iz Branice (745 gl.) v Ipavi. — 1. J. Zakrajšek-ovo iz Topola (1270 gl.) v Ložu. — 1. Fr. Vovk-ova zapuščina iz Mekin (5915 gl.) v Kamniku. Na štajarskem.

27. marca. Jož. Braunek (3.), Jož. Jereb v Konjicah 1480 gl. Fr. Penik v Pesjivese (3.) P. Ciringer v Šobru (3.) Juri Sinka 2925 gl.

28. marca. Jan. Šauer v Cvetkoveh (3.)

29. marca. Ferd. Šušter v Sl. Gradcu 4700 gl. Jož. Kügel v Vinski gori 1500 gl. J. Roršek v Stattenbergu 1800 gl. Alojzija Cirš v Šoštanju 568 gl. Ant. Fayenz pri sv. Lenartu 2040 gl. Jur Praprotnik v Lačjivsi.

30. marca. Martin Kozel (3.)

31. marca. Miha Pandelak 2298 gl. Al. Mayer v Gomilci 2690 gl. M. Bezjak v Kozjem 700 gl.

Telegrafične denarne cene 23. marnja.

Papirna renta 67-05 — Srebrna renta 70-75 — 1860letno državno posojilo 111 — — Bankina sketije 890 — Kreditna akcije 164-80 — London 115-85 — Srebro 105-90 — Ces. kr. cekini 5-46 — 20Napoleon 9-29.

Služba organista

za učitelja je razpisana v Stoprčah pri Rogatcu na štajarskem do 15. aprila t. l. Dohodki za organista so: navadna štola, 10 vaganov zapisane pšenične, — 20 vaganov zapisane smesne bernje in prostovoljna vinska bernja (lani 11 polovnjakov).

Cerkveno predstojništvo v Stoprčah (19—1) na štajarskem.

Najboljše sorte krompirja

zgodnjega ameriškega rožnega, se dobivajo 50 kilogramov (1 cent) po 3 gl. 50 kr. pri

J. Skale-tu

(15—3) na Poljanah v Ljubljani.

Pravi Wilhelmov

antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi (čisti krv zoper protin in revmatizem) je kot spomladno zdravljenje edino gotovo krv čistee zdravilo.

ker je od prvih medicinskih avtoritet Evrope

z najboljim vseh upotrebljavano bilo.

Ta čaj čisti celi organizem; preišče, kakor nobeno drugo sredstvo, dele celega trupla in odvrne iz njega po notranjem upotrebljevanju vse nečiste za bolezen nabrane reči; tudi je učinek gotovo vstrajajoč.

Temeljito ozdravljenje protina, revmatizma, otročjih žil in zastaranih trdovratnih bolezni, vedno gnoječih se ran, kakor vseh spuščajev pri spolnih boleznih in po koži, mozolov po telesu ali po licu, lišajev, sifilitičnih ran.

Posebno ugoden uspeh je imel ta čaj pri zagnjetenji jeter in vranice, enako pri zlati žili, zlatenci, silnem bolenju po čutnicah, kitah in udih, potem pri tišanju v želodu, vetrovih, zaporu, scavnih nadlogah, močenju, moškem oslavljenju, toku pri ženah itd.

Bolezni, kakor bramorji, žlezni otok, ozdravijo naglo in temeljito, ako se pije čaj neprenehljivo, ker on je hladilno sredstvo, ki raztopi in čisti scavnice. Celi kup spričeval, pripoznavalnih in pohvalnih pisem, ki se terjane zastoj dopošiljajo, spričuje resničnost zgoraj uvajanih razlogov.

V dokaz rečenega navedemo tukaj vrsto pripoznavalnih pisem:

Gospodu Fr. Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u. Zagorje, 5. aprila 1873.

Prosím Vas vljudno, pošljite mi prej ko mogoče po poštne povzerti že enkrat mi poslanega antiartritičnega antirevmatičnega Wilhelmovega kri čisteečega čaja. Ob enem Vam moram izreči najtoplejšo zahvalo, ker je že prvi paket moji ženi, ki trpi že več let za trganjem in zamašenjem, zelo pomagal in jo bo, kakor je upati, popolnoma ozdravil, ker sem že vsake baže zdravila poskusil in se ni nobeno tako dobro skazalo. Ves vdani Ernest Zeynard, tovarni uradnik.

Gospodu Fr. Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u. Neutra, 23. aprila 1873.

Več let trpela sem že najstrašnejšo bolezen, trganje, da sem dobila rane na nogah, iz katerih je zelo veliko gnoj izteklo. Stotero hvalo za pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični kri čisteeč čaj, katerega mi je Vaša blagorodnost poslala meseca novembra 1872; ona dva paketa čaja sta mi vtolažila bolečine in me popolnoma ozdravila, kar z drugimi zdravili ni bilo mogoče; zato Vam pošljem še enkrat svojo priskrbo zahvalo; ta antiartritični antirevmatični Wilhelmov kri čisteeč čaj sem tudi več bolnikom priporočila kot čaj za zdravje. Vam vedno hvaležna Alojzija Döller.

Gospodu Fr. Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u. V Bukureštu, 21. maja 1873.

S pravim Wilhelmovim antiartritičnim antirevmatičnim kri čisteečim čajem sem dosegel pri gospej grofinji Paraciovici, ki je z našim dvorom v ozki zvezi in zelo priljubljena, prav ugoden uspeh.

To gospi, ki je prej zelo trpela za trganjem v nogi, zdaj, kar rabi ta čaj, veliko bolj poredkoma napada ta bolezen in je tudi mnogo manj huda, ko prej. Ker se ta gospa po mojem svetu zdaj zdrži vna, se nadjam, da jo bom po nepretrgani rabi tega Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega kri čisteečega čaja popolnoma ozdravil bolezn. Prepričan o dobrem vspehu bom odslaj ta Wilhelmov čaj povsod priporočal. 18—1 Dr. Van Kloger.

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchen pri Dunaji ali v mojih po časnikih navedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih jezikih 1 gl., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva ima Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi: V Ljubljani Peter Lasnik; v Kranji lekar K. Šavnik; v Postojni, Jožef Kupferschmid; v Gorici lekar Franzoni; v Novem mestu Dom. Ricoli; v Metliki lekar Alf. Matter; v Beljaku Matevž Fürst; v Celji Baumbach in Frano Rauscher; v Mariboru Alois Quandest; v Celovcu C. Clementschitsch; v Prassbergu Tribuc; v Varaždinu lekar dr. Kalterju, lekarju.